

Hírek, események

Szociális munkás képzés Esztergomban

1994. június 21. és 24-e között prof. dr. Heinz J. Kersting, prof. dr. Jesus Hernandez Aristu és dr. Budai István koordinátorok vezetésével Esztergomban a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskolán került sor a TEMPUS SWEEL projekt záró konferenciájára.

A Fachhochschule Niederrhein Szociális Fakultása (Németország, Mönchengladbach), az Universidad Publica de Navarra Szociológiai, Pszichológiai Intézete (Spanyolország, Pamplóna), valamint a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola Neveléstudományi Tanszéke (Esztergom) három éves projekt keretei között dolgozott együtt Social Work Education at European Level – SWEEL (Szociális Munkás Képzés Európai szinten) címmel. A projekt a-lapvetően a TEMPUS program Joint European Network keretében, annak támogatásával zajlott.

Célja egy új képzési curriculum koncipiálása, kipróbálása és terjesztése Magyarországon és a közép-kelet európai régióban, mely egyfelől igazodik az európai felsőoktatási és szociális képzési normákhoz, másfelől pedig a magyarországi társadalmi viszonyokhoz, a szociális ellátó rendszer szükségleteihez. A curriculum-tervezet a szak jellegéből következően integrált szemléletű, problémaközpontú és gyakorlatorientált képzést kíván kialakítani, bevezetni és fejleszteni. A projekt jelentős mértékben hozzájárult a képzés képesítési követelményeinek kimunkálásához; ahhoz, hogy a generalista képzésben egyaránt érvényesíteni szükséges a szociális hiányhelyzet kielégítését segítő, és a prevenció, fejlesztő szellemiséget. Ezt jól kifejezi a nemzetközi gyakorlatban a szociális munkás/szociálpedagógus képzés egymáshoz közeledése, integrációja a szociális képzések keretei között.

A rendkívül széleskörű szakmai együttműködést igénylő projektben a három bázisintézményen kívül részt vett összesen 13 szociális, oktatási, képzési és kutató intézmény és szervezet, valamint kb. 100-120 szakember, tanár, kutató.

A program része volt egy szakkönyvtár kialakítása az esztergomi főiskola Neveléstudományi tanszékén, valamint a szociális képzést szolgáló gépek, berendezések rendszerbe állítása.

A munka során a spanyol és német tapasztalatok alapján elkészült a sajátosan magyar curriculum alapanyaga, a kibocsátás és képesítés követelményrendszere, valamint négy szöveggyűjtemény, több tanulmány és szakfordítás. A projekt eredményeit önálló tanulmánykötet fogja megjeleníteni.

A projekt magyarországi stábjára megfelelő pénzügyi feltételek esetén a jövőben vállalja és segíti az újonnan tervezett, beinduló szociális képzések, curriculumok nemzetközi standardoknak megfelelő fejlesztését, a képző intézmények oktatói, tereptanári stábjával való együttműködést, szakmai továbbképző szupervíziós műhely kialakítását és működtetését, valamint oktatási segédanyagok (jegyzetek, tankönyvek, mősoros videók) készítését, menedzselését.

A három éves SWEEL projekt egyértelműen megerősítette az európai szempontokat (szociális charta) a magyarországi felsőfokú szociális képzésben. A különböző szakmai, tudományos hagyományok egyeztetése és integrálása nagymértékben hozzájárul az országok közötti kapcsolatok építéséhez.

(Budai)

Gyermek-érdekvédelem az Egyesült Államokban

címmel tartott előadást Budapesten ez év május 14-én a Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma meghívására Susan P. Leviton ügyvéd, az Amerikai Egyesült Államokban működő Advocates for Children and Youth Inc. elnöke, a Baltimore-i Allami Egyetem tanára. A szeminárium során képet alkothattunk az Egyesült Államok gyermek-érdekvédelmi sajátosságairól, a jogi szabályozás, a gyermekvédelem, az állami és civil ellátás, az intézményrendszer és a non-profit szféra jellemzőiről.

Újfént bebizonyosodott, mennyire szükséges más, már nagy tapasztalattal rendelkező országok eredményeit megismernünk.

(i)

Egy új tudományág: a családpedagógia

A családpedagógia, mint új tudományág, még a szakemberek körében sem eléggé ismert. A családpedagógia, az iskolapszichológiához hasonlóan, alkalmazott tudomány, s napjainkban válik önálló diszciplínává. Gyakorlati igény hívta életre, hiszen a gyerekek' és a családok a számtalan, meglévő segítségi mód mellett is igénylik a pedagógiai családgondozást; ugyanakkor a szoktatási, oktatási, nevelési intézmények gyermekvédelmi feladatainak megoldásához is új ismeretekre és módszerekre van szükség. Így módon e szaktudomány gyakorlatában szorosan kapcsolódik a nevelési tanácsadóknál kialakult évtizedes családgondozói munkához és a különböző megelőző és korrekciós gyermekvédelmi tapasztalatokhoz.

A családpedagógia a pedagógia alkalmazott tudományaként rendszerezi a nevelélmélet, neveléstörténet családra vonatkozó ismereteit, s alkalmazza a kapcsolódó interdiszciplínák legújabb kutatási eredményeit, módszereit. Összefoglalja a családi életre nevelés tartalmát és módszertanát, valamint a segítő munka elemzéséből merített elméleti meghatározásokat, alapfogalmakat, módszertani kérdéseket. Alakulóban lévő tudományágként most formálódik, épül rendszere.

E munkában való aktív részvétel és az együttgondolkodás szándéka kapcsolja össze azokat az elméleti és gyakorlati szakembereket, akik 1993. május 6-án megalakították a Családpedagógiai Egyesületet. Az Egyesület decemberi közgyűlése elfogadta a szűkebb szakmai programot, ami szorosan kapcsolódik a nemzetközi gyermeki jogra vonatkozó egyezményhez, melyet Magyarország 1990-ben írt alá. Szükséges és kívánatos minél szélesebb körben ismertté tenni a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat és a Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma által megfogalmazott alapidokumentumot, mert ez tartalmazza a gyermekvédelem tágabb értelmezését: minden gyerek védelmét és oltalmát. E felfogás szerint az intézmények nevelési munkájának része lehet a családpedagógiai tevékenység, hiszen a pedagógusok folyamatos kapcsolatuk révén ismerik mind a gyerekek, mind pedig a családok problémáit.

A családpedagógia elmélete, a családismeret, a pedagógiai családgondozás, a közvetítés és a gyerekekkel való közvetlen foglalkozás minden gyerek, ifjú és család számára az erkölcsös, jól működő családképet jeleníti meg. Probléma megoldási modelleket, krízishelyzet kezelésére vonatkozó ismereteket nyújt. Elérhető értékek, célok közvetítésével hozzájárulhat a nagymérvű családbomlás és működési zavarok megállításához. Segíti a családi életre nevelés teljességét: életmód, magatartás, személyiségformálás, etikai ismeretek vonatkozásában.

Mindezek megvalósítása a gyerek-intézményekben alkalmazott képzett családpedagógus feladata lenne. Megfogalmazódik tehát az általános családpedagógiai rendszer létrehozásának és működésének az igénye.

A gyermekvédelmi munkát megújító családpedagógiai ismeretekre szükség lenne a pedagógusok nappali képzésében csakúgy, mint a már végzetek továbbképzésében. Az Egyesület javasolja, hogy a már felsőfokú diplomával rendelkező érdeklődő szakemberek is részt vehessenek referencia tanfolyamon, ám a családpedagógusi tanácsadó munkakör feltétele pedagógiai végzettség legyen.

A gyermekintézményekben és más, pedagógiai szakszolgálatoknál alkalmazott családpedagógus munkájához a jogi háttér az általános törvények, a kormányzati, önkormányzati, egészségügyi, rendőrségi, gyámügyi szervek önálló döntései, a tudományos, szakmai karitatív és egyházi szervezetek jogilag szabályozott eljárásai jelenthetik. A joghézagok és problémák megvitatására képzett jogász tagtársaink segítségével nyílik mód.

A családpedagógusi munkakör egy lényeges tartalmi elemére tett még javaslatot az Egyesület. A gyerekekkel való közvetlen foglalkozás mindig része kell legyen a családpedagógus feladatának, hiszen ez a kapcsolattartás és fejlesztés eszköze. Minden családgondozó pedagógus képzettsége és a felmerülő igények szerint vezethet így szaktárgyi korrekciós foglalkozást, vagy kreatív, készségfejlesztő csoportot, szolgálva ezzel a gyerekek érdekét és jogait.

A tanácsadói családgondozás gyermekcentrikus, együttes tevékenység a szakemberekkel és a családtagokkal. Magában foglalja a tanácsadást, a közvetítést és a közvetlen segítségnyújtást. A kapcsolatfelvételtől kezdve folyamatosan, céltudatosan szervezett tevékenység, mely a család igényeihez és együttműködési készségéhez alkalmazkodva hat a gyermek-szülő, gyermek-pedagógus, szülő-pedagógus kapcsolatra, valamint a családi rendszerre, kiemelten a szülők egymás közti kapcsolatára. E tevékenységet a komplex módszerrel és elsősorban pedagógiai eszközökkel valósítja meg, kapcsolódva a nevelés teljes hatásmechanizmusához.

A képzésben résztvevő nevelési tanácsadói, családgondozó gyakorlattal rendelkező szakemberek a nevelési tanácsadók 25. jubileumi konferenciáján beszámoltak az ELTE Szociológiai Tanszékének szervezésében megvalósuló szociális munkás képzésről, s a Budapesti Tanítóképző Főiskola Szabadművelődési és Továbbképzési Központja által szervezett családpedagógiai tanácsadó referencia tanfolyamáról. A családpedagógiai tanácsadó szak beindítása az 1992/93-as és az 1993/94-es tanévben adott lehetőséget a legszélesebb körű gyermekvédelmi feladatok felkészítésére. Családpedagógiai ismeretek és gyakorlati módszertan, családi életre nevelés, családpszichológia, családszociológia, családética alkotják az elsajátítandó tananyagot a szexuálpszichológia, szociálpszichológia, egészségvédelem, jogi ismeretek, gyógypedagógiai tapasztalatok és családterápiás módszerek mellett. A gyakorlati képzést esetelemző szemináriumok és önismereti, kapcsolatfejlesztő tréningek biztosítják.

Míg az 1992/93-as tanévben csak harmincöt hallgató vett részt a képzésben, ebben a tanévben már közel százán jelentkeztek; a helyi önkormányzatok szervezésében két vidéki városban, Aszódon és Püspökladányban indult távoktatás.

Az 1993/94-es tanévben referencia-tanfolyam keretében szervezünk továbbképzést, a Budapesti Tanítóképző Főiskola Szabadművelődési és Továbbképzési Központjában.

Kiss Józsefné